

Koguduse leht

Ilumäe Käsmu Haljala Sakussaare Vainupea Esku Detsember 2017

Viru praostkonna sügissinod 2017

Teisipäeval 14. novembril kogunesid Viru praostkonna koguduste valitud sinodisaadikud ja vaimulikud praostkonna sügissinodile. Sinod algas missaga Rakvere Kolmainu kirikus. Teenisid piiskop Tiit Salumäe, assessor praost Tauno Toompuu ning õpetaja Urmas Karileet, kes pidas kõne andeksandmise teemal.

Pärast missat kogunesid sinodisaadikud ja külalised Rakvere Kolmainu koguduse noortemajas, kuhu kohaliku koguduse töötajad olid katnud kohvilaua. Kohvipausi järel kutsus assessor praost ja *pastor loci* Tauno Toompuu kõiki koosoleku saali ja asus sinodi koosolekut juhatama. Pärast protseduurilisi toiminguid sai päevakorra järgi esimesena tervituseks sõna piiskop Tiit Salumäe. Pärast piiskop Einar Soone siirdumist emeriituri on piiskop Tiit Salumäe määratud kirikuvalitsuse otsusega kureerima ka Viru praostkonna kogudusi. Piiskop Salumäe tervitas peapiiskopi poolt ning tegi sinodisaadikutele põhjaliku ülevaate EELK hetkeolukorrast ja olulisematest arengutest.

Seejärel andis praost Tauno Toompuu sinodi juhatamise üle abijuhatajale Margus Punasele, Viru praostkonna nõukogu liikmele ja Haljala koguduse juhatuse esimehele. Praost Toompuu tutvustas sinodi saadikutele praostkonna 2017 aasta eelarve 9 kuu täitmist, mille osalejad teadmiseks võtsid. 2018 aasta eelarve projekt kiideti heaks ilma vastuhäälteta. Otsustati, et praostkonna kevadsinod toimub Haljala koguduse poolt korraldatuna 5. aprillil, 2018. a. Kevadsinod algab jumalateenistusega Haljala kirikus ning jätkub sinodi koosolekuga Haljala rahvamajas.

Külalisena sai sinodi koosolekul sõna Annely Neame, EELK Konsistooriumi töötaja ja Tallinna Jaani koguduse diakon. Tema sõnavõtu teemaks oli "Kiriku kasvu kava". Uudisena said sinodi saadikud kuulda, et konsistooriumis on ettevalmistamisel intraneti projektipank. Sealt hakkab saama teavet võimaluste kohta, millistest fondidest ja meetmetest oleks kogudustel võimalik raha taotleda.

Kiriku ja koguduse kasvu teemal rääkides viitas sõnavõtja ühele viimastest religiooniuuringutest, mille järgi on kirikusse kuulujaid umbes veerand elanikkonnast, kuid umbes kolmveerand elanikkonnast sooviks ühiskonnas näha kristlikke väärtusi. Siin on kiriku jaoks olemas võimalus kõnetada seda poolt elanikkonnast, kes ise küll kirikusse ei kuulu, kuid toetavad kristlike põhiväärtuste jätkuvust. Kõneleja algatas ka diskussiooni teemal kuidas tuua tagasi umbes 100,000 ristitud EELK liiget, kelle side kirikuga on olematu või katkenud. Viimase teemana käsitles diakon Annely Neame koguduse liikmete panust oma koguduse ellu ja tegevusse. Ta tegi üleskutse tasuda liikmeannetusi püsivaks korralduse kaudu. Paljud koguduse liikmetest teevad oma liikmeannetuse aasta lõpus, kuid kogudusel on väljaminekuid terve aasta jooksul. Igakuuliselt laekuv liikmeannetus võimaldaks kogudustel paremini tasakaalustada väljaminekuid ja sissetulekuid. Sõnavõtja ja sinodisaadikud olid ühel meelel, et tegemist on liikmeannetusega, mitte liikmemaksuga. Üheks argumendiks on asjaolu, et liikmemaksu tasumata jätmisel tekiks liikmemaksu võlg, kuid liikmeannetuse tegemata jätmisel seda ei teki.

Viimaks palus diakon Neame sinodil osalejatel vastata kolmele küsimusele. Mis on kiriku missioon ja visioon ning miks mina täna siin olen? Nelja rühma töö tulemusena võis teha järgmise kokkuvõtte:

1. Kiriku missioon ehk olemasolu mõte on kuulutada evangeeliumi ja jagada sakramente ning juhatada inimestele teed taevariiki.
2. Kiriku visioon ehk tulevikunägemus on jõuda kõikide oma teenimispiirkonna inimesteni, kes veel Jumalat ei tunne, et nad kõik saaksid päästetud ning päriksid igavese elu.
3. "Jumala kutse" oli vastuseks küsimusele, miks olen mina täna siin oma teenimisülesandega.

Viru praostkonna sügissinod lõppes praost Toompuu lõpupalvega ja koduteele läkitamisega. Umbes poolsada Viru praostkonna koguduste esindajat sõitsid koduteele lootusega samas koosseisus taas kohtuda praostkonna kevadsinodil Haljalas.

Urmas Karileet, Käsmu ja Narva koguduste õpetaja, Viru praostkonna nõukogu liige

ÕNNISTATUD JÕULUAEGA JA UUT AASTAT!

Tõeline valgus oli maailma tulemas...

Inimene saab edukalt toimida vaid valguse käes. Me oleme loomu poolest valguse lapsed. Või peaksime olema. Inimene on lühikese aja jooksul suutnud hästi valgustada oma kodu ja oma linnasid. Ilmselt poleks seda tehtud, kui seda poleks igatsetud. Valgus on meile sama omane nagu kalale vesi. Me kõik oleme sündinud siia ilma valguse kätte. Valgus ja elu on omavahel kõige otsesemalt seotud.

Jeesus ütleb: Mina olen maailma valgus. Kes minu järel käib, see ei kõnni pimeduses, vaid tal on elu valgus!

Meid kutsutakse tema järel käima, sest siis me ei koperda pimeduses. Küllap oleme vahel olnud kõik sunnitud liikuma täielikus pimeduses ja teame omast kogemusest kui raske ja vaevaline see on. Niiviisi on suur oht ennast vigastada, ja isegi üsna tõsiselt. Siis oleme tõsiselt hädas. Siis igatseme tõeliselt mingit valgusallikat, mis meile meie teed valgustaks.

Ja Jumal ütleb: Saagu valgus! Ja valgus sai!

Valguse kiirus vaakumis on nähtavasti ainus muutumatu asi meile tuntud maailmas. Samuti on ääretult oluline, et see kiirus oleks just täpselt selline nagu see on. Kui see oleks kasvõi natuke erinev, siis poleks meie maailm sellisena mõeldav. Pole juhuslik, et Jumala esimene loomistöö on justnimelt valgus. Jumal vaatas oma imepärasest loomingu ja nägi, et see oli väga hea. Ja Ta õnnistas seda!

Johannes kirjutab: Ja valgus paistab pimeduses, ja pimedus ei ole seda omaks võtnud.

Jumal andis inimesele ainsana loodutest ka tohutult hinnalise kingituse – vaba tahte. Jumal mõõnas inime-

Jõuluvalgus Käsmu kirikus. Foto Tia Vene

se õigust ise, ilma sunnita pöörduda valguse poole ja võtta see lihtsalt ja loomulikult omaks nagu laps võtab kellegi oma isaks. Ja küllap teadis Jumal ka riski, mis selle meeletult kalli kingitusega võib kaasneda, et seda kasutatakse valesti.

Paulus kirjutab: Pangem siis maha pimeduse teod, rõivastagem valguse relvadega!

Parim viis pimeduse tegudest ja hirmudest jagu saamiseks on süüdata valgus.

Siis on hästi näha kui armatud need tegelikult on. Vaid valguse käes me võime näha!

Rahvad hakkavad käima Tema valguses ja ilmamaa kuningad toovad sinna oma hiilguse.

Nii kirjutab Nägija Ilmutuse raamatus kõikide asjade lõpuleviimisest. Ta kirjutab uuest Jumala Linnast, kus pimedust enam pole.

Aasta kõige pimedamal ajal tuleb meile valgusallikas, kes iial ei kustu. Selle valgu-

setera juurde kogunegem aukartuses ja rõõmsas õhinas, sest see valgustab ööd ja selle paistel saame endid soojendada. Seda kumab jõululapsest, kes on määratud tegema lõppu pimedusele inimeste südameis, sest tema on maailma valgus. See valgusetera saab üha tugevamaks, et inimesele valgustada tema teed läbi elu. Tõeline valgus!

Meelis-Lauri Erikson
Ilumäe koguduse õpetaja

Eestpalved

Suured on Issanda teod, uuritavad kõigile, kellel neist on hea meel. /Ps 111:2/

Issand Jumal, palun valgusta ja juhata meid oma Püha Vaimuga. Lase oma sõnal juurduda meie südames ja tee meid oma valguse lasteks.

Hea Taevane Isa, Sina oled andnud igähele meist talente, millega me saame teenida ligimesi. Juhata ja õnnista heade talentidega kõiki neid inimesi kes on valitud juhtima ja korraldama kohalikku elu Eestimaal.

Õnnista ja kinnita kõiki vaimulikke ja töötajaid, kes oma kogudustes ja pühakodades Sinu sõna järgides armastuses oma tööd teevad.

Igavene Jumal, me täname Sind kõige eest, mida Sa mõõdnud aastal meile oled jaganud. Anna andeks meie teadmatult ja teadlikult tehtud eksimused. Luba meid uuesti algusest alata.

Kõigeväeline Jumal, ava meie südamed, et mõistaksime seda imet, mille Sa oled valmistanud Jeesuses Kristuses, Sinu Pojas, kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb igavesest ajast igavesti.

Palve – Jumala südamekõne meile

Mt 6:5-8

Kirik püsib palvel. Kogudused püsivad palvel. Loomulikult on meie püsiks ja aluseks Issand Jeesus Kristus, kuid Tema on meile selleks aluseks siis, kui jääme palves Temasse ja Tema meisse. Järgnevalt mõned mõtted palvest ja palvetamisest, eelkõige aga Jumala armust ja õnnistusest.

Jeesuse esimene nõuanne, et palvetades ei pea olema silmakirjatseja, kes otsib võõraste pilkude tähelepanu ja tunnustust, tundub olema meile igati selge. Seda enam, et palve on südameasi – südamekõne Jumalaga –, siis mida siia teised puuduvad. Eriti veel selleks, et saada neilt heakskiitu ja tunnustust.

Samas tundub jällegi, et see kergesti mõistetav nõuanne ei ole enam kaasaegne. Vähemasti meie oludes mitte. Kui jätta usurahva toetus kõrvale, kes meie keskmistest kaasmaalastest kiidaks teada, kes palvetab avalikult tänavanurgal. Isegi vaikiv ristikandja, keda tallinlased peagi päeval aastate eest nägid seismas Vabaduse platsil, tekitab võõristust. Veid-

rik selline. Saati siis avalik palvetaja. Ajad ja olukorrad muutuvadki.

Millele aga on põhjust mõelda, on see, et kui palju meie kristlaseks olemisest ja tegevusest on inspireeritud – teadlikult või teadmata – sellest, et meid tunnustatakse. Kas saame jääda kristalselt ausaks ja öelda, et ma olen teinud kõike vaid Issanda pärast. Jumala ja ligimese pärast. Vaid armastus on mind motiveerinud. Proovigem teha head salajas, päris nii, et keegi sellest teada ei saa. Sellel kogemusel on midagi öelda meie kristliku motivatsiooni kohta.

Jeesus suunab meid palvetama salajasse. Üksindusse ja omaette. Vastupidiselt palve või kristliku elu näitelavale viimisele ja igast vähemastki heateost kapitali kogumisele. Seegi on arusaadav, sest Tema, kes on salajas, näeb salajas. Tema, kes on peidetud, tunneb peidetud. Tema, keda näha ei ole, näeb nähtamatut. Ja just selline ongi Isa ja lapse vestlus ja osadus. Tasub mõelda sellele, et paljud lihtsalt ei

Meelis-Lauri Erikson ja Ove Sander jutuhoos. Foto Veiko Ilus

suuda meie usku ja palvet taluda. Nad on sallimatud, kritiseerivad või lihtsalt mõnitavad. Just sel põhjusel on mitmed õigeusu isad soovitanud Salajase asju salajas hoida, et Jumalat ei teotaks.

Millest oleks siis abi? Ka palvekambri üksinduses tuleb küsida, miks ma siin olen. Ka selleks, et Varjatu ja Salajane võiks tulla ning me saaksime kohtuda. Ja see kohtumine muudab mind ning hea vili saab niikuini avalikuks. Või ma hoopis häbenen Jumalat? Või ma otsin ehk põhjust, miks ma ei peaks palvetama avalikult, et las ma siis teen seda

omaette ning ma tegelikult ikkagi seda ei tee. Ei aita midagi muud, kui küsida ausalt põhjuste üle.

Kuid Jeesuse viimane õpetus on kõige kangem. Eriti vaimulikele, meie kui mõnes mõttes professionaalsetele palvetajatele. Ärge lobisege. Ärge olge palju sõnalised. Kirikus on palju sõnu ning me oskame neid

juurde teha. Ka väga ilusaid. Ent Jeesus ei näi seda tahtvat. Miks? Muidugi seepärast, et Jumalat ei saa ära rääkida. Jumal ei oleks siis enam Jumal. Ta oleks mingi iidol ning meie lõputute ambitsioonide mängukann.

Ehk veel suuremgi õpetus on Jeesuse sõnades, et teie Taevane Isa teab juba enne, kes te olete ja mida te vajate, kui esimene sõna meie huulile on tõusnud. Kui see nõnda on, miks siis üldse palvetada. Võime vastata psühholoogiseerides, et saame ise asjad selgemaks, mõtleme need parimini läbi. Kuid see ei saa olla lõplik vastus, sest palve pole enesesisendus, ega eneseabi.

Vastus ongi, et palve ei ole meie südamekõne Jumalaga. Vähemasti mitte eelkõige ja esimesena. Palve on Jumala südamekõne meieiga. Nüüd, kui loobume vaimulikust näitemängust, kui me sulgume peidetusse, kas mitte see ei loo meile

võimalust, kus me tõepoolest võiksime Jumalat kuulata. Esmalt avaneda ning siis kuulata, kuulata ja kuulda. Üks Sõna Tema südamest on parim, kui meie tuhanded, hästiriimuvad ja hoolega seatud sõnad Temale.

Kas selles ei peitugi meie palve ja kogu kristlaseks olemise eesmärk – võtta palves Jumala vastu. Teha Tema tahtmist. Järgida Teda. Tema tahab meile parimat. Ta tahab meid õnnistada ja tuua meid enese juurde igavesse elu. Me jõuamegi kohale, kui unustame enda ja avame oma südame Temale. Ja mitte ainult meie, vaid meiega veel paljud öed ja vennad. See on põhjus, miks me teenime ja töötame. Usume, palvetame ja loodame.

Ove Sander

EELK Nõmme Rahu koguduse õpetaja
EELK Usuteaduse
Instituudi rektor

Nõmme Rahu Ilumäe on sõpruskogudused. Sõprusside tähendab eelkõige vastastikkuseid külastusi ja eestpalvet.

Kui 1924 aastal sai kirik Rahu kiriku nime, lähtuti rahu vaimulikest tähendustest ja kristlaste ülesandest olla rahu ja lepituse teenistuses. Samas oli kirikule nime leidmisel väga oluliseks põhjenduseks – toona vaid mõne aasta eest sõlmitud – rahuleping Eesti ja Venemaa vahel.

28. oktoobril toimus Nõmme Rahu kiriku remondijärgne taaaspühitsemine, millest võtsid osa ka Ilumäe koguduse esindajad.

Käsmu koguduse uudised

Käsmu kogudus on taas kasvanud ristitud ja leeriõnnistuse vastu võtnud liikmete läbi. Kokku on lepitud mitmed ristimised juba ka eelolevaks aastaks.

Jõudsalt on kasvanud ka Käsmu koguduse Facebooki sõprade ring, mis on juba suurem, kui koguduse annetajaliikmete arv. See on tänu koguduse jutlustaja ja juhatuse liikme Tia Vene tänuväärsele tööle koguduse virtuaalse lehe pideva uuendajana. Oluliseks uudiseks on uus jumalateenistuste algusaeg Käsmu kirikus, mis on nüüd kell 15.00.

Kõige suuremaks uudiseks Käsmu koguduses on asjaolu, et igapäevased hommikupalvused Käsmu kirikus on jätkunud nüüdseks juba üle pooleteise aasta. Kasutan võimalust, et avaldada tänu ja soovida õnnistust Livia Hübnerile, kes on peaaegu kogu selle aja teeninud hommikupalvuste organistina ja eestpalvetajana. Keskmine hommikupalvustel osalejate arv on olnud 4-5 inimest igal hommikul kl 8-9.

Teiseks suureks uudiseks on iganädalaste piiblitundide jätkumine aasta ja neli kuud. Selle ajaga oleme läbi lugenud ja läbi töötanud evangeeliumi, apostlite tegude raamatu, esimese, teise ja viienda Moosese raamatu. Uue kirikuaasta alguses jätkame Pauluse kirjaga roomlastele. Keskmine piiblitundides osalejate arv on olnud 8-9 inimest. Piiblitundide jätkumise eest tuleb tuua tänu Käsmu Meremuuseumi pererahvale, kelle külalishahkes kojas kohvilaua taga oleme saanud Jumala sõnast rohkelt juhatust ja kosutust.

Kolmanda uudisena oleme tänulikud igakuiste pühapäevakooli tundide jätkumise eest viimane poolteist aastat. Keskmiselt on pühapäevakooli igas tunnis osalenud viis last. Oleme tänulikud pühapäevakooli õpetajale, Viru praostkonna lastetöö tegijale Kaja Alasoole.

Advendi ja jõuluaja sündmused

Käsmu kirikus

- 3. detsembril kell 15.00 I advendi jumalateenistus armulauaga
- 3. detsembril kell 16.30 Marju Riisikamp orelikontsert - hümnid ja koraalid orelile advendiaja koraalidest teemal "Nüüd tõstke kõrgeks väravad". Kavast: Tallis, Cavazzoni, Titelouze, J.S.Bach, Krebs, Demessieux
- 10. detsembril kell 15.00 II advendi sõnajumalateenistus, teenib jutlustaja Tia Vene, orelil Livia Hübner
- 17. detsembril kell 15.00 III advendi jumalateenistus armulauaga
- 22. detsembril kell 10.00 Vihasso Lasteaed-Algkooli laste jõuluhommiku kontsert-palvus
- 24. detsembril kell 15.00 PÜHA JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS laululehtedega. Laulab ansambel
- 25. detsembril kell 15.00 I jõulupüha jumalateenistus armulauaga
- 31. detsembril kell 15.00 vana-aasta ärasaatmise jumalateenistus armulauaga
- 1. jaanuaril. kell 15.00 uusaasta jumalateenistus armulauaga

Ilumäe koguduses

- 3. detsembril kell 13.00 I advendi jumalateenistus armulauaga ILUMÄE KIRIKUS, laulab lauluklubi KÜLAST KÜLLA
- 17. detsembril kell 13.00 III advendi jumalateenistus armulauaga Leerimajas
- 24. detsembril kell 15.00 PÜHA JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS ILUMÄE KIRIKUS, laulab Võhma segakoor
- 25. detsembril kell 13.00 I jõulupüha jumalateenistus armulauaga Leerimajas

7. jaanuaril kell 13.00 jumalateenistus armulauaga Leerimajas

Vainupea kabelis

- 17. detsembril kell 15.00 naisansambel VERO VOCALE jõulukontsert Veronika Portsmuthi juhatusel
- 25. detsembril kell 15.00 I jõulupüha jumalateenistus, teenib Viru praostkonna praost Tauno Toompuu

Sakussaare koguduses

10. detsember kell 14 II advendi jumalateenistus. Külas misjonär Egon Sarv.

Haljala koguduses

Kui Jumal lubab ja meie elame, toimuvad jumalateenistused Haljala kirikus igal pühapäeval kell 10.00 Eskul 1. ja 3. pühapäeval kell 13.00

- 1. advendil toimub adventitule süütamine Haljala kirikus kell 16.00 adventikontsert Haljala rahvamajas kell 17.00 Esku kabelis kell 13.00
- 10. detsembril toimub Haljala kirikus advendiaja II pühapäeva jumalateenistus algusega kell 10.00 Jumalateenistusel kõneleb ja annab kogudusele üle Mauritiuse Mõõga preester Einar Laigna.
- 24. detsembril toimub PÜHA JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS Haljala kiriku kell 17.00 Esku kabelis kell 13.00
- 25. detsembril toimub I jõulupüha jumalateenistus Haljala kirikus kell 10.00
- 31. detsembril toimub Vana-aasta jumalateenistus Haljala kirikus kell 15.00 Kaetud on armulaud

EELK Ilumäe kogudus

reg kood 80208231
Ilumäe küla, Haljala vald
45414 Lääne Virumaa
Hooldajaõpetaja Meelis-Lauri Erikson tel. 5 345 8594
e-post: mlerikson@gmail.com
Juhatuse esimees Õie Alt, tel. 5 809 1356;
e-post: ilumae@eelk.ee
Ilumäe kalmistuvaht Anne Sambla tel. 5 341 8156
a/a EE241010502001277003
Oreli remondi toetuseks:
a/a EE021010031313678227
www.facebook.com/ilumae_kirik/

EELK Käsmu kogudus

Reg. kood 80210148
Laane tee 4, Käsmu küla Haljala vald
45601 Lääne- Virumaa
Õpetaja Urmas Karileet tel 5 851 5800;
e-post: urmas.karileet@eelk.ee
Juhatuse esimees Heino Laanemets tel. 517 9356
A/a: EE861010502018079003
Käsmu kogudus internetis:
http://kasmu.eu/?page_id=160
<https://www.facebook.com/eelkkaasmu/>

Sakussaare Metodisti kogudus

Sakussaare küla Haljala vald
45438 Lääne-Viru maakond
a/a EE092200221018330949
Pastor Hans Lahi
tel 322 6995;
Mob 5 663 3084
e-post: hanslahi7@gmail.com

EELK Haljala Püha Mauritiuse kogudus

Rakvere mnt 1b Haljala
a/a EE552200221028664113
Õpetaja Margit Nirgi

SA Esku Kabel

(EELK Haljala kogudus)
a/a EE 942200221046039021
Vello Väinsalu, vello@merisiil.ee;
mob 504 7916
õpetaja Margit Nirgi,
margit.nirgi@gmail.com,
mob 5 344 8822

Vainupea kabel

Vainupea küla, Haljala vald
45446 Lääne-Virumaa
a/a: EE392200221058315555
Mario Luik (Vainupea küla selts MtÜ)
mob: 5 559 8316
e-mail: marioluik@gmail.com
www.vainupea.ee